

L'Estatut: la campanya del 1932

En plena Segona República, l'any 1932, des del mateix moment en què va començar la discussió parlamentària de l'Estatut de Núria, dins i fora del Congrés de Diputats va esclatar una intensa campanya antiautonomista i anticatalana que parlava de privilegis, d'insolidaritat i de la ruptura d'Espanya. No hi va haver boicot als productes catalans, però no hi van faltar insults i desqualificacions. Més de setanta anys després, la història es repeteix: la farsa està servida.

L'Estatut de Núria i les primeres actituds antiautonomiques. El primer Estatut d'Autonomia republicà, l'anomenat de Núria, havia estat plebiscitat pel poble català, el dia 2 d'agost del 1931, amb una majoria aclaparadora de l'electorat: d'un cens de

No és la primera vegada que l'Estatut de Catalunya s'ha d'enfrontar amb una campanya en contra. En plena Segona República, l'any 1932 va esclatar una intensa campanya anticatalana que parlava de privilegis, d'insolidaritat i de la ruptura d'Espanya.

792.574 electors, van votar-hi a favor prop de 592.205 persones, 3.286 ho van fer en contra i hi hagué 933 vots en blanc i 168 vots nuls (gairebé el 75% del cens i un 99,45% dels votants s'hi van manifestar a favor). Mentrestant, les dones –que encara no tenien el dret de vot reconegut– havien recollit unes 146.644 signatures a Barcelona i 235.467 a la resta de Catalunya a favor de l'Estatut. A Catalunya la unanimitat no podia ser més absoluta.

Els diaris de Madrid, de totes les tendències, no van acceptar de bon grat, però, aquesta unanimitat. I si ben aviat es van manifestar en contra de l'Estatut català intel·lectuals de la dreta espanyola, com Ramón Menéndez-Pidal, l'autor del mite de "la Espanya imperial", diaris com *El Socialista*, portaveu del PSOE, escrivien el dia 4 d'agost del 1931, que "*la votación para aprobar el Estatuto se ha realizado a capricho del faraónico organismo que presidió Macià e influida por su enorme poder coactivo. [...] En recta doctrina de derecho político, en consideración de ponderada pulcritud, el plebiscito acunado por la Generalidad carece en absoluto de validez para basar en él su vitalidad autonomista*". A l'extrem oposat, el periòdic feixista *La Conquista del Estado*, portaveu de les JONS, reclamava convertir Catalunya "*tierra de conquista*" i l'enviament de en l'exèrcit d'Àfrica.

La campanya en contra de Catalunya. Però la campanya es va disparar quan s'inicià la discussió de l'Estatut a les Corts constituents de la República, a partir del dia 6 de maig del 1932. Fou una campanya en què hi van participar sectors monàrquics, socialistes i republicans, partits polítics, organitzacions sindicals i institucions locals i corporativistes. El juliol del 1932 els ajuntaments castellans van encapçalar una mobilització important sota el lema "*Castilla siempre Castilla se alza contra la afrenta*", mentre les cambres de comerç, d'indústria i d'agricultura encapçalaven les seves accions amb el crit de "*¡Muera el Es-*

tatuto, viva la República!". Col·legis professionals espanyols, com el de notaris o el de metges, organitzacions patronals i entitats culturals van fer pinya comuna en contra de l'Estatut. La Federación Universitaria Espanola, juntament amb les Joventuts Socialistes, van mobilitzar els estudiants sota el lema "Abajo el Estatuto, viva la República y viva España única". No van faltar tampoc pintades a l'estil de "Muera Macià". I un intel·lectual de la talla de Miguel de Unamuno, l'endemà mateix de l'inici del debat al Congrés, el dia 7 de maig, impartia una conferència en què es manifestava en contra de l'Estatut català, negava el "tòpic" del centralisme espanyol i advocava per mantenir "a todo trance la unidad nacional y la soberanía del Estado".

A la premsa es distingí per la seva virulència un diari com *El Imparcial*, que en vigílies de la discussió de l'Estatut, el dia 3 de maig, iniciava una campanya, amb eslògans del tipus: "El Estatuto catalán es un quiste purulento que no tiene más terapéutica que la Cirugía", "España es una sola ley, una sola lengua, una sola cultura, una sola economía y un solo amor. El Estatuto quiere pluralizar estos sentimientos y no debemos consentirlo" o bé "Andalucía, Castilla, Extremadura y todas las regiones podrán vivir sin Cataluña. ¿Pueden decir lo mismo los catalanistas?". En dies successius l'inefable

Els diaris de Madrid, de totes les tendències, no van acceptar de bon grat, però, aquesta unanimitat. I ben aviat es van manifestar en contra de l'Estatut

diari va prosseguir la campanya amb titulars no menys aparents, com "El separatismo es enfuchismo y envidia" o, parlant de l'oficialitat del català, "Los catalanes no saben escribir el catalán. La absurda cooficialidad y otros extremos no menos regocijantes". I fins i tot va arribar a escriure que "Antes que el Estatuto, la guerra civil". La campanya culminà amb un míting a la plaça de braus de Madrid, que coincidirà amb el tancament del comerç a la ciutat.

El debat a Corts i l'aprovació final. Aquesta campanya va coincidir amb el debat a Corts que es distingí per la lentitud de les discussions i per la tasca obstruccionista que van manifestar els sectors més antiautonomistes. Foren nombrosos els polítics que s'oposaren tant a la totalitat del projecte com als diferents articles de l'Estatut. Entre els sectors republicans procedents de la monarquia van destacar homes com Miguel Maura, Melquíades Álvarez i Sánchez Román i intel·lectuals com Ortega y Gasset, que va arribar a afirmar a Corts que "todas las co-

sas subversivas que han acontecido en España desde hace muchísimos años vinieron de Barcelona". La dreta més dura i pura dels "agraris", amb Royo Villanova i Martínez de Velasco, acompanyats per Gil Robles, fou especialment bel·ligerant i arribà a presentar una proposició per sol·licitar la retirada de l'Estatut. Però fins i tot alguns socialistes, com Prieto i Largo Caballero, no veien amb bons ulls els "excessos autonòmics" de l'Estatut. Aquest darrer, dirigent de la UGT, temia que les competències en matèria social afavorissin la CNT, el sindicat anarquista hegemònic a Catalunya.

El dia 10 d'agost del 1932 només s'havien discutit vuit articles de l'Estatut, quan el general Sanjurjo, des de Sevilla, portà a terme un intent de cop d'estat al crit de "¡Viva España única e inmortal!". Fou l'acció definitiva perquè republicans i socialistes possessin en evidència els perills que corria la República.

A corre-cuita es discutiren els articles que mancaven i el dia 9 de setembre s'aprovava l'Estatut d'Autonomia de Catalunya per 314 vots a favor i 24 en contra. Això sí, el resultat final s'assemblava ben poc a l'Estatut de Núria, plebiscitat pel poble català.

Pelai Pagès i Blanch

L'any 32 no hi va haver boicot als productes catalans, però no hi van faltar insults i desqualificacions

 Fundació
La Marató de TV3

Acte d'atorgament dels ajuts de La Marató de TV3 2004 a 31 projectes d'investigació biomèdica sobre el càncer

Conferència "Alteracions genètiques i epigenètiques i la medicina predictiva del càncer", a càrrec del Dr. Manuel Perucho, director del Laboratori de Genètica i Epigenètica del Càncer del Burnham Institute de La Jolla (Califòrnia).

Dimecres, 9 de novembre de 2005, a les 18 hores.

Aula Magna de la Casa Convalescència de la UAB

(Sant Antoni Maria Claret, 171. Barcelona) · Acte obert al públic

Amb la col·laboració de:

Amb el patrocini de:

